

REISELIV: En lydøs og forurensningsfri gondolbane fra Eiane til Preikestol-området.

Gondolbane og vikingsenter

DEBATT

PÅL NITSEM
Havnberg

Det lokale reiseliv er tatt opp i kronikk i Stavanger Aftenblad tirsdag og i stor reportasje med intervju av lokalpolitikere i Rogalands Avis torsdag.

I Stavanger Aftenblad tar Kristin Krohn Devold, adm. direktør i NHO Reiseliv og Tone Grindland, regiondirektør, NHO Rogaland, opp behovet for å satse mer på reiselivet i Rogaland. Det er ikke første gang. Til NRK Rogaland sa Kristin Krohn Devold for ganske nylig ett år siden at rotalendingene har sovnet i timen når det gjelder reiselivet. Nå sier hun at vi har betydelig mer å hente fra reiselivet, og ber politikernes gasse på. Men, ingen av avisene nevner elefantene i rommet – de to turistattraksjoner som kan fylle de skrantende hotellene i Stavanger og Sandnes – og gi grunnlag for bygging av nye.

Jeg sikter til gondolbane fra Eiane over Lysefjorden til preikestolområdet, og rikssamlingsstedet der slaget i Hafstrfjord i år 872 ble avsluttet, på Yraberget.

På bildet over viser tegneren Ståle Adland at en lystløs og forurensningsfri gondolbane fra Eiane til Ryggetoppen kan bli. Fjellstasjonen med kafeteria/oppsettrestaurant kan knapt nok sees fra Preikestolen (en ingeniør er villig til å spise hatten på at den ikke kan sees). Det kan lett lages en sti fra Preikestolen opp til kafeteriarea, kanskje med en spektakulær hengebro over juvet. Fra fjellstasjonen blir det utsikt til en av Norges vakreste fjorder hele veien fra havet til fjordbunnen, Lysebotn, og til Stavanger – og byvæene. – og til Nordjosen fra Eggersund til Ramnås. Det flotteste utkikkspunkt i Norge. Og fotostarter – ære være dem – slipper å ta med seg en dorull og spade, hvilket de fleste glemmer i alle fall.

Det lønner nok nå når Preikestolen Fjellstue og parkeringsplassen skal selges til investorer for 90 millioner kroner. Ingen må tro at investorene skal finansiere kjøpet med salg av vafler – de vil bli styrtrike med en gondolbane som får samme billettpris som den nye gondolbanen i Løen – 500 kroner per billett! Hoteller i Stavanger og Sandnes kan tilby årsmøter og kongresser med en halvdagstur til Preikestolen, gjennom Ryfast, eller flotte heldagsturer med hurtighet. Det blir også et næsten obligatorisk innslag for cruisesetler, i et antall som ventes å stige til 500.000 per år i løpet av året. Kanskje vil en avis, eller NRK, driste seg til å spørre investorene om hvilke planer de har. Eller er det så selvsagt at man ikke vil siese med lesernes/tilhørernes tid?

GONDOLBANEN: Hoteller i Stavanger og Sandnes kan tilby årsmøter og kongresser med en halvdagstur til Preikestolen, gjennom Ryfast.

ILLUSTRASJON: PRIVAT

torisk innslag for cruisesetler, i et antall som ventes å stige til 500.000 per år i løpet av året. Kanskje vil en avis, eller NRK, driste seg til å spørre investorene om hvilke planer de har. Eller er det så selvsagt at man ikke vil siese med lesernes/tilhørernes tid?

Rikssamlingsstedet på Yraberget kan og vil bli minst like stort og viktig som Slikestad. Egentlig var det jobbare et sted der en fullstendig overlegen bondehøst tok livet av en konge som ikke var så hellig til det gjorde noe mens han levde! Skal hans sørgelike, men logiske endelikt være grunnlag for en større og viktigere feiring enn et ødel der Norge ble samlet til ett rike drøye 150 år tidligere?

Jeg er klar over at enkelte lokalpolitikere i Stavanger gjerne vil ha et sagastad i Møllebukta – den knøttelille delen av Hafstrfjord som tilfeldigvis ligger i Stavanger kommune. Stedet har ingen liknethet til rikssamlings, og egner seg knapt nok for en middels basar. I alle fall hvis man ikke vil ekpropriere store og kostbare områder, som heller ikke har noe med rikssamlings å gjøre fra andre eiere.

De som ikke selv har vært på Yraberget, anbefaler jeg at de ser på

NRKs reportasje fra feiringen av 1000-årsjubileet for rikssamlingsen 17. juni 1972 med Kong Olav V og kronprinsparet, det nåværende kongepar.

Er det noen som tviler på at man i det store anslutt med Indraberget danner mot Yraberget kan få en av de flotteste utendørsarenaer i verden, med en brygge ut i sjøen for vikingskip som er del av handlingsen, og med direkte utsikt for tilskuere til det mektige monumentet «Sverd i fjell» i Møllebukta? Hvilken ramme for oppføring av syngespeilet om Harald Hårfagre, operas «Rygerkongen» (om Erling Skjalgsson), for ikke å snakke om musikkverket:

*Brede seg over Nordjøs gåt,
høyt på skansen i smøgen står
Erling Skjalgson fra Sole, –
spjelder over hav mot Danmark:
«Kommer ikke Olav Trygvasson!»*

Han sto sikker på Yraberget og skuet mot Danmark! Historie og kultur kan bindes sammen på en helt særegen måte! Hovedattraksjonene kan likevel være arkeologisk utgravning av berggrunnen på toppen av Yraberget, og Norges eneste virkelige vikingtidsmuseum inne i Yraberget.

Berggrunnen var antagelig gammel og

til nedfalls alt på tiden for Slaget i Hafstrfjord, men er omtalt i sagnene om slaget. Kan den også være den mytiske Jomsborg, eller en norsk samtidig parallell? I alle fall var det sikkert her rydene samlet seg for hærferd mot danskene på tiden rundt Kristi fødsel, jantferd utstillingen «Slaget – Ryger på hærferd» ved Arkeologisk Museum for snart ti år siden.

Yraberget er fredet, men det bør ikke hindre store utsprengete haller inne i fjellet for å få det første virkelige vikingtidsmuseum i Norge, på linje med de man har i York og Dublin (bvis ikke Oslo kommer i forveien ved vikingskipsmuseet). Arkeologisk Museum i Stavanger har bare plass til å vise en brøkket av gravfunnene i Rogaland, og kanskje finner man også ting på bunnen av Hafstrfjord i den pågående leting som må stilles ut?

Hele området, med unntak av tomene til de inntegnede bus, er eid av Sola kommune. Det er ikke noe som må kjøpes/eksproprieres når ordføreren/kommunestyret i Sola kommune våkner opp til det ansvar som følger av å ha rikssamlingsstedet i sin kommune, og dropper satsningen på et vikingsenter i rød Dystøyson i Semmebukta.

Holdningen i Sola er like merkelig som holdningen i Stavanger, som helst vil få til noe i den knøttelille delen av Hafstrfjord som ligger i Stavanger. Her er det knapt nok plass til en middels basar! For den som har ubegrenset med penger kan man ekpropriere seg til de nødvendige arealer. Har Stavanger det, når regningen for bompenger som Ryfast ikke klater å generere? Stavanger har bundet seg til to milliarder kroner i det prosjektet! «Bare» 200 millioner kroner i direkte utlegg, og 1800 millioner kroner i garanti for bompengerinntekter, som man allerede nå ser at kan svikte! Så skal man bruke hundrevis av millioner på et sagasenter på et sted som ikke har det minste med sagnen å gjøre, i alle fall ikke med sagnen om Slaget i Hafstrfjord.

Ville det ikke være bedre om Stavanger fikk Sola og Sandnes med på et splitelag for å gjøre noe skikkelig ut av det stedet der slaget i Hafstrfjord vitterlig ble avsluttet? Stavanger Aftenblad må ikke bli så opphengt i at Stavanger er med i navnet av avisens ikke føler et vist ansvar for Norges historie i nærområdet, selv om man kommer utenfor byens grenser!

Det mener i alle fall jeg!

Gondolbane og vikingsenter

Det lokale reiseliv er tatt opp i kronikk i Stavanger Aftenblad tirsdag og i stor reportasje med intervju av lokalpolitikere i Rogalands Avis torsdag.

I Stavanger Aftenblad tar Kristin Krohn Devold, adm. direktør i NHO Reiseliv og Tone Grindland, regiondirektør, NHO Rogaland, opp behovet for å satse mer på reiselivet i Rogaland. Det er ikke første gang. Til NRK Rogaland sa Kristin Krohn Devold for ganske nøyaktig ett år siden at rogalendingene har sovet i timen når det gjelder reiselivet. Nå sier hun at vi har betydelig mer å hente fra reiselivet, og ber politikerne gasse på. Men, ingen av avisene nevner elefantene i rommet – de to turistattraksjoner som kan fylle de skrantende hoteller i Stavanger og Sandnes – og gi grunnlag for bygging av nye.

Jeg sikter til gondolbane fra Eiane over Lysefjorden til preikestolområdet, og rikssamlingstedet der slaget i Hafrsfjord i år 872 ble avsluttet, på Ytraberget.

På bildet over viser tegneren Ståle Ådland at en lydløs og forurensningsfri gondolbane fra Eiane til Rygertoppen kan bli. Fjellstasjonen med kafeteria/topprestaurant kan knapt nok sees fra Prekestolen (en ingeniør er villig til å spise hatten på at den ikke kan sees!) Det kan lett lages en sti fra Prekestolen opp til kafeteriaen, kanskje med en spektakulær hengebro over juvet. Fra fjellstasjonen blir det utsikt til en av Norges vakreste fjorder hele veien fra havet til fjordbunnen, Lysebotn, og til Stavanger og byøyene, og til Nordsjøen fra Egersund til Bømlo. Det flotteste utkikkspunkt i Norge. Og fotturister – ære være dem – slipper å ta med seg en dorull og spade, hvilket de fleste glemmer i alle fall.

Det løsner nok nå når Preikestolen Fjellstue og parkeringsplassen skal selges til investorer for 90 millioner kroner. Ingen må tro at investorene skal finansiere kjøpet med salg av vafler – de vil bli styrtrike med en gondolbane som får samme billettpris som den nye gondolbanen i Loen – 500 kroner per billett! Hoteller i Stavanger og Sandnes kan tilby årsmøter og kongresser med en halvdags-tur til Preikestolen, gjennom Ryfast, eller flotte heldagsturer med hurtigbåt. Det blir også et nesten obligatorisk innslag for cruiseturister, i et antall som ventes å stige til 500.000 per år i løpet av året. Kanskje vil en avis, eller NRK, driste seg til å spørre investorene om hvilke planer de har. Eller er det så selvsagt at man ikke vil sløse med lesernes/tilhørernes tid?

Rikssamlingstedet på Ytraberget kan og vil bli minst like stort og viktig som Stiklestad. Egentlig var det jo bare et sted der en fullstendig overlegen bondehær tok livet av en konge som ikke var så hellig at det gjorde noe mens han levde! Skal hans sørgelige, men logiske endelikt være grunnlag for en større og viktigere feiring enn stedet der Norge ble samlet til ett rike drøye 150 år tidligere?

Jeg er klar over at enkelte lokalpolitikere i Stavanger gjerne vil ha et sagasted i Møllebukta – den knøttlille delen av Hafrsfjord som tilfeldigvis ligger i Stavanger kommune. Stedet har ingen tiknytning til rikssamlingen, og egner seg knapt nok for en middels basar. I alle fall hvis man ikke vil ekspropriere store og kostbare områder, som heller ikke har noe med rikssamlingen å gjøre fra andre eiere.

De som ikke selv har vært på Ytraberget, anbefaler jeg at de ser på NRKs reportasje fra feiringen av 1000-årsjubileet for rikssamlingen 17. juni 1972 med Kong Olav V og kronprinsparet, det nåværende kongepar.

Er det noen som tviler på at man i det store amfiet som Indraberget danner mot Ytraberget kan få en av de flotteste utendørsscener i verden, med en brygge ut i sjøen for vikingskip som er del av handlingen, og med direkte utsikt for tilskuerne til det mektige monument «Sverd i fjell» i Møllebukta? Hvilken ramme for oppføring av syngespillet om Harald Hårfagre, operaen «Rygerkongen» (om Erling Skjalgsson), for ikke å snakke om musikkverket: Brede sejl over Nordsjø går; højt på skansen i morgnen står Erling Skjalgson fra Sole, — spejder over hav mot Danmark:

„Kommer ikke Olav Trygvason?“

Han sto sikker på Ytraberget og skuet mot Danmark! Historie og kultur kan bindes sammen på en helt særegen måte! Hovedattraksjonene kan likevel være arkeologisk utgravning av borgruinen på toppen av Ytraberget, og Norges eneste virkelige vikingtidsmuseum inne i Ytraberget. Borgruinen var antagelig gammel og

til nedfalls alt på tiden for Slaget i Hafrsfjord, men er omtalt i sagaene om slaget. Kan den også være den mytiske Jomsborg, eller en norsk samtidig parallell? I alle fall var det sikkert her rygene samlet seg for hærferd mot danskene på tiden rundt Kristi fødsel, jamfør utstillingen «Slaget – Ryger på hærferd» ved Arkeologisk Museum for snart ti år siden.

Ytraberget er fredet, men det bør ikke hindre store utsprengte haller inne i fjellet for å få det første virkelige vikingtidsmuseum i Norge, på linje med de man har i York og Dublin (hvis ikke Oslo kommer i forveien ved vikingskipsmuseet). Arkeologisk Museum i Stavanger har bare plass til å vise en brøkdel av gravfunnene i Rogaland, og kanskje finner man også ting på bunnen av Hafrsfjord i den pågående leting som må stilles ut?

Hele området, med unntak av tomtene til de inntegnede hus, er eid av Sola kommune. Det er ikke noe som må kjøpes/eksproprieres når ordføreren/kommunestyret i Sola kommune våkner opp til det ansvar som følger av å ha rikssamlingsstedet i sin kommune, og dropper satsningen på et vikingsenter i rød flystøysone i Sømmebukta.

Holdningen i Sola er like merkelig som holdningen i Stavanger, som helst vil få til noe i den knøttlille delen av Hafrsfjord som ligger i Stavanger. Her er det knapt nok plass til en middels basar! For den som har ubegrenset med penger kan man ekspropriere seg til de nødvendige arealer. Har Stavanger det, når regningen for bompenger som Ryfast ikke klarer å generere? Stavanger har bundet seg til to milliarder kroner i det prosjektet! «Bare» 200 millioner kroner i direkte utlegg, og 1800 millioner kroner i garanti for bompengainntekter, som man allerede nå ser at kan svikte! Så skal man bruke hundrevis av millioner på et sagesenter på et sted som ikke har det minste med sagaen å gjøre, i alle fall ikke med sagaen om Slaget i Hafrsfjord.

Ville det ikke være bedre om Stavanger fikk Sola og Sandnes med på et spleiselag for å gjøre noe skikkelig ut av det stedet der slaget i Hafrsfjord vitterlig ble avsluttet? Stavanger Aftenblad må ikke bli så opphengt i at Stavanger er med i navnet at avisen ikke føler et visst ansvar for Norges historie i nærområdet, selv om man kommer utenfor byens grenser!

Det mener i alle fall jeg!

[Gondolbane og vikingsenter](#)

Sendt fra min iPad